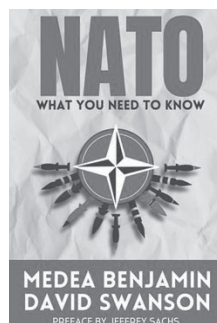


Bokhjørnet



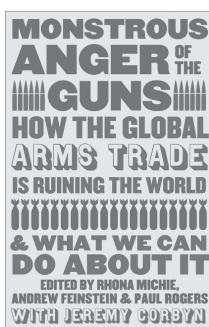
Ali Esbati

En osynlig hand som stjäl våra liv.
 Texter om marknadsfundamentalismen
 & andra samhällsfaror
 Stockholm. Verbal 2024, 293 s.



Medea Benjamin og David Swanson

NATO. What you need to know
 New York. OR Books, 2024, 192 s.



Rhona Michie mfl. (red.)

Monstrous anger of the guns.
 How the global arms trade is ruining the
 world & what we can do about it
 London: Pluto Press, 2024, 284 s.

Av Tore Linné Eriksen

Bokredaksjonen i Gnist

Det advares stadig vekk mot «svenske tilstander», men det er mer sjeldent at økonomiske og sosiale kriseforklaringer løftes fram. Da passer det godt at Ali Esbati akkurat har kommet med ei bok som nettopp gjør dette. Forfatteren er økonom og har lenge vært en ledende politiker for Vänsterpartiet i Riksdagen og en flittig skribent i norsk og svensk offentlighet. I 2009 var han med på å starte tankesmia Manifest her hjemme og er nå ansatt i De Facto – Kunnskapsenter for fagorganiserte. Hans tekster er korte, slående og kunnskapsrike, der han avkler de mytene som kapitalismens yppersteprester daglig forer oss med under dekknavnet «eksperter».

En rød tråd er hvordan Sverige i løpet av noen få tiår har skifta kurs. Fra å være lovprist for «jämlikhet» er det nå knapt noe land i vår del av verden hvor ulikhet og maktkonsentrasjon øker like raskt. Det skyldes ingen tilfeldighet, og det har skjedd gjennom både sosialdemokratiske og borgerlige regjeringer. Noen prøver riktignok å framstille stat og marked som motpoler i økonomisk politikk, men Esbati viser med et vell av konkrete eksempler hvordan kapitalinteressene erobrer staten for sine formål, samtidig som staten styres mer etter markedsprinsipper. Det er kanskje ikke nødvendig å være en slags marxist for å dokumentere kriser og galopperende ulikhet, men Esbati viser at det i alle fall hjelper godt. Boka gjør oss bedre skodd foran årets valgkamp her til lands.

2024 var et festår for NATO, som blei nær-

mest unisont feira som 75-årsjubilant, hyllest til Jens Stoltenbergs orwellianske nytale om at «krig er veien til fred», rekordhøy opprustning, SVs farvel til partiets Natomotstand og tverrpolitisk oppslutning om et parlamentarisk «forsvarsforlik» med NATO som bærebjelke. I vårt eget land blir skeptiske stemmer avvist som «putinister», og praktisk talt alle massemedier marsjerer i takt. Da hadde det gjort seg med ei norsk oversetting av Benjamin og Swansons veldokumenterte oversikt, men vi må nok nøye oss med den engelske utgava. Forfatterne er både forskere og fredsaktivister, det vil si en kombinasjon som gjør at de formidler fagstoff i et lett tilgjengelig språk.

I elleve korte kapitler, som alle har hvert sitt tema, blir vi tatt med gjennom NATOs historie, der det særlig legges vekt på alliansens rolle som pådriver for opprustning og som et redskap for USAs ekspansjon og aggresjon. Slik har en nordatlantisk pakt utvidet sitt område til å omfatte størstedelen av verden, med ex-Jugoslavia, Afghanistan, Irak og Libya som eksempler. Ifølge de nye strategier



I vårt eget land blir skeptiske stemmer avvist som «putinister», og praktisk talt alle massemedier marsjerer i takt.

er det nå Kina som er utpekt til en ny fiende. Forfatterne har heller ingen illusjoner om at det er mulig med et «nasjonalforsvar» innafor NATOs ramme. Naturlig nok legges det vekt på Ukrainakrigen, der det – sjølsagt med avstand til Russland angrep – vises at NATO både var til stede før 2022 og har motsatt seg diplomatiske forsøk. Om dette blir vi oppdatert når Medea Benjamin i april er en av forfatterne av en revidert utgave av *War in Ukraina. Making sense of a senseless conflict* fra det samme forlaget.

I våre massemedier og i politisk debatt skjer det ikke ofte at søkelyset rettes mot den globale våpenindustrien, som ikke minst er drevet fram i en allianse mellom storselskapenes profittinteresser og imperialistiske stater. Godt hjulpet av en våpenlobby med ubegrensede midler og ekspertise i korrupsjon, har dette resultert i ei opprustning uten historisk side. Trusselen om en atomkrig er mer alvorlig enn noen gang, og stadig flere kriger forlenges og tar hundretusener av liv gjennom eksport. I regi av Peace

& Justice Project, med Jeremy Corbyn som en forgrunnsfigur, har vi nå fått en solid kunnskapsbase og et godt redskap i kampen mot selskaper som Kongsberg-gruppa og Ammo.

Boka utmerker seg med ei brei tilnærming, der det starter med nøkterne oversikter over det økende omfanget, NATO-landas dominerende andel og våpenindustriens sentrale rolle i den globale kapitalismen. Det dokumenteres også hvordan nasjonale retningslinjer omgås ved å flytte produksjon mellom land, og hvordan milliardssatsingene går på bekostning av kampen mot fattigdom og pandemier. I den andre delen gis det både konkrete eksempler på klima- og miljødelegginger, der Pentagon har lyktes å holde unna de enorme utslippene fra Kyoto- og Paris-avtalene, og vitnemål fra Gaza og andre krigssoner. Mange vil bli oppmuntra av den avsluttende delen av boka, der vi møter antikrigsbevegelser både i Storbritannia og andre deler verden og oppmuntres av arbeideraksjoner, slik det nå i flere land stanses leveranser til Israels folkemord.



I elleve korte kapitler, som alle har hvert sitt tema, blir vi tatt med gjennom NATOs historie

- Av Tore Linné Eriksen